

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SŁAWNO**

z dnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 645, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, z 2009 r. Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 149, poz. 887)

Rada Gminy Sławno uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sławno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do Uchwały Nr

Rady Gminy Sławno

z dnia.....2015 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 - 2020

I. Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz. 163).
4. Uchwała Nr XIX/114/200 Rady Gminy Sławno z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie aktualizacji Strategii Polityki Społecznej w Gminie Sławno na lata 2008-2015.

II. Wprowadzenie

Problem przemocy w rodzinie był do niedawna w Polsce tematem marginalizowanym i przemilczanym. Jednakże w ostatnim czasie poprzez ujawnianie drastycznych przypadków przemocy domowej, media spowodowały zainteresowanie się problemem oraz podjęcie działań odpowiednich służb. Okazało się, że przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do zdiagnozowania, wymagającym podjęcia szerokich, dobrze zorganizowanych i zaplanowanych na wiele lat interdyscyplinarnych działań, kierowanych do ofiar oraz świadków i sprawców przemocy w rodzinie.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz pomoc ofiarom winny być przedmiotem świadomych, profesjonalnych i skoordynowanych działań zaradczych. Odpowiednie regulacje prawne i motywacja do pomagania nie czynią ich jeszcze skutecznymi. Istotną rolę odgrywają bowiem przekonania, bariery, emocje i zjawiska zachodzące w psychice zarówno osób doświadczających przemocy, jak i pomagających. Konieczne jest także podejmowanie działań przedstawicieli wielu służb. Muszą oni działać razem, szybko informować się o potrzebie pomocy ofierze przemocy oraz wspierać wzajemnie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 -2020, zwany dalej Programem, jest skierowany do lokalnej społeczności Gminy Sławno, do wszystkich tych, którzy na co dzień są świadkami przemocy, doznają przemocy lub też ją stosują, jest również skierowany do różnego rodzaju służb społecznych, instytucji czy organizacji pozarządowych, które w swojej działalności spotykają się z problemem przemocy w rodzinie. Program ten ma charakter profilaktyczny i edukacyjny, jednym z jego celów jest zmiana funkcjonujących w naszej świadomości mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie. Szczególnie tych mitów i stereotypów, które służą jako argument do stosowania przemocy lub też do jej usprawiedliwiania, ukrywania, maskowania i bagatelizowania, np. „*przemoc w rodzinie to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać*”, „*przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego*”, „*przemoc ma miejsce tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary*”, „*jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasłużył*”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), w art. 2 pkt 2 definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna.

Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje przemocy

Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Przemoc seksualna	Przemoc ekonomiczna
Popychanie	Wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia	Wymuszanie pożycia seksualnego	Odbieranie zarobionych pieniędzy
Odpychanie	Narzucanie własnych poglądów	Wymuszanie nieakceptowanie pieśszcot i praktyk seksualnych	Uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej
Obezwładnianie	Karanie poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku	Wymuszanie seksu z osobami trzecimi	Niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny
Przytrzymywanie	Stała krytyka	Sadystyczne formy współżycia seksualnego	
Policzkowanie	Wmawianie choroby psychicznej	Demonstrowanie zazdrości	
Szczypanie	Izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami)	Krytyka zachowań seksualnych kobiety	
Kopanie	Domaganie się posłuszeństwa		
Duszenie	Ograniczanie snu i pożywienia		
Bicie otwartą ręką i pięściami	Degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie)		
Bicie przedmiotami	Stosowanie gróźb		
Parzenie			
Polewanie substancjami żrącymi			
Użycie broni			
Porzucanie w niebezpiecznej okolicy			
Nieudzielenie koniecznej pomocy			

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie

Z danych ewidencji ludności (stan na grudzień 2014 r.) wynika, że w Gminie Sławno zamieszkuje 8924 mieszkańców.

Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy: kobiety między 18 a 60 rokiem życia oraz mężczyźni między 18 a 65 rokiem życia = 5949 osób. Szczegółowe dane dotyczące struktury wiekowej przedstawia tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Sławno w 2014r.

Przedział wieku	Liczba ogółem
0-17 lat	1886
18-60 lat (kobiety)	2757
18-65 lat (mężczyźni)	3192
60 lat i więcej (kobiety)	772
65 lat i więcej (mężczyźni)	317
RAZEM	8924

Na terenie Gminy Sławno przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu oraz niskimi dochodami.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Kategorią ofiar przemocy, o której się mówi nieco rzadziej niż o dzieciach czy kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny lub ekonomiczny. Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń. Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Ofiara przemocy, jeżeli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości.

Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

W roku 2014 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 17 formularzy Niebieskiej Karty „A”. Ponadto w 13 przypadkach prowadzone było dalsze postępowanie wśród rodzin, u których procedura Niebieskich Kart prowadzona była już w roku 2013.

W roku 2014 po przeprowadzonych postępowaniach, w 18 przypadkach (NK z roku 2013-2014) zakończono prowadzenie procedury Niebieskiej Karty w związku z ustaniem przemocy, bądź też po stwierdzeniu braku zasadności podejmowanych działań.

IV. Cele Programu

1. Adresatami Programu są:

- 1) rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy,
- 2) rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy,
- 3) przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami, zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

2. Głównym celem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc w rodzinie.

3. Do szczegółowych celów i zadań Programu zalicza się:

3.1. Systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Zbieranie informacji dotyczących skali występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sławno.

Dane pozyskiwane będą między innymi z:

- 1) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie,
- 2) Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Policji,
- 4) sądu,
- 5) podmiotów leczniczych,
- 6) szkół i placówek opiekuńczo – wychowawczych.

3.2. Koordynacja działań pomocowych lokalnych podmiotów

Zadanie 1: Prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego – w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowanie i realizacja działań pomocowych na podstawie diagnozy potrzeb.

Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego:

- 1) kompleksowa pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 2) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy;
- 3) wypracowanie procedur interwencji kryzysowej wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie adekwatnej strategii postępowania;
- 4) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do odpowiednich specjalistów;

- 5) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi;
- 6) zbieranie materiałów dowodowych oraz systematyczna realizacja procedury przeciwdziałania przemocy w rodzinie „Niebieskiej Karty”;
- 7) gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy domowej;
- 8) analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy;
- 9) występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

Zadanie 2: Poszerzenie poradnictwa specjalistycznego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – w celu wsparcia prawnego i psychologicznego:

- 1) zapewnienie i stosowanie do zdiagnozowanych potrzeb różnorodnych form pomocy i wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc;
- 2) udzielanie poradnictwa, konsultacji, pomocy socjalnej;
- 3) udzielenie wsparcia emocjonalnego;
- 4) udzielenie wsparcia psychologicznego i prawnego;
- 5) gromadzenie i udostępnienie informacji o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 6) gromadzenie i udostępnienie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno-korekcyjne wobec sprawców przemocy.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) liczba porad udzielonych ofiarom przemocy,
- 2) liczba sprawców przemocy objętych działaniami terapeutycznymi,
- 3) liczba rodzin objętych działaniami pomocowymi.

3.3. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

Zadanie 1: Przygotowanie i udostępnienie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym – w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców miasta na temat przemocy domowej.

Realizacja zadania poprzez:

- 1) wywieszanie informacji na tablicach informacyjnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sławnie, szkołach i podmiotach leczniczych oraz systematyczne aktualizowanie umieszczonych tam informacji;
- 2) wydawanie i rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy;
- 3) rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych;
- 4) udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 2. Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów w rodzinie oraz sposobów radzenia sobie z agresją i złością – w celu nabycia umiejętności rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją.

Realizacja zadania wobec:

- 1) dzieci i młodzieży – poprzez prowadzenie zajęć edukacyjno – wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktyki przemocy, wspieranie aktywnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania bez agresji;
- 2) dorosłych – poprzez poradnictwo ze specjalistami (w szczególności psycholog, prawnik, terapeuta ds. uzależnień).

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1) liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno- edukacyjnym;
- 2) liczba zrealizowanych programów profilaktycznych;
- 3) liczba zrealizowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego;
- 4) liczba udzielonych porad, w szczególności psychologicznych, prawnych, terapeutycznych.

3.4. Systematyczna edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Organizacja i dofinansowanie szkoleń, warsztatów i konferencji doskonalących umiejętności osób pomagających – w celu podniesienia poziomu wiedzy różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy, w tym profesjonalne przygotowanie poszczególnych grup do realizacji działań pomocowych.

Realizacja zadania:

- 1) gromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych w sprawie zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) pozyskiwanie różnych ofert szkoleniowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) finansowanie udziału w szkoleniach i konferencjach organizowanych dla osób i grup zawodowych bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie.

Wskaźniki realizacji celu:

- 1) liczba przeszkolonych osób,
- 2) liczba sfinansowanych szkoleń.

3.5. Oddziaływania na sprawców przemocy.

Zadanie 1: Kierowanie i motywowanie osób do uczestnictwa w organizowanych przez powiat programach edukacyjno - korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźniki osiągnięcia celu: liczba osób uczestniczących w Programie.

V. Współpraca w realizacji Programu

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem złożonym. Żadna instytucja, czy też specjalista działając wyłącznie samodzielnie nie jest w stanie efektywnie zainterweniować w sytuacji przemocy oraz skutecznie pomóc osobom jej doświadczającym. Konieczne jest zaangażowanie i współpraca wielu podmiotów. Przy realizacji niniejszego Programu współpracować będą niżej wymienione podmioty:

- 1) Urząd Gminy Sławno;
- 2) Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sławnie;
- 3) szkoły i placówki opiekuńczo – wychowawcze;
- 4) podmioty lecznicze;
- 5) Policja;
- 6) sądy powszechne;
- 7) organizacje pozarządowe;
- 8) Kościół katolicki.

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sławnie .

VI. Oczekiwane efekty Programu:

- 1) spadek liczby przypadków występowania przemocy w rodzinie;
- 2) zmiana postaw społecznych wobec przemocy w rodzinie;
- 3) podwyższenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie;
- 4) zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;

- 5) zwiększenie skuteczności oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie;
- 6) zmniejszenie skutków psychologicznych wynikających z przemocy w rodzinie;
- 7) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa członków rodzin doświadczających przemocy w rodzinie;
- 8) nabycie umiejętności asertywnych zachowań przez osoby i rodziny dotknięte bądź zagrożone zjawiskiem przemocy w rodzinie.

VII. Źródła finansowania Programu

Zadania Programu finansowane będą:

- 1) w ramach budżetów własnych jednostek realizujących niniejszy program,
- 2) z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- 3) ze źródeł zewnętrznych.

VIII. Monitoring

Realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 poddawana będzie systematycznej kontroli prowadzonej przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sławnie.

Po zakończeniu każdego roku kalendarzowego sporządzane będzie sprawozdanie z realizacji Programu.

Zebrane informacje, wraz z analizą jakościową oraz sugestiami dotyczącymi potrzeb i ewentualnych zmian w obszarze pomocy ofiarom przemocy, stanowić będzie znaczącą część materiałów gromadzonych na potrzeby prowadzenia ewaluacji systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminy Sławno.

Uzasadnienie

Potrzeba podejmowania działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r., Nr 180, poz. 1493 z późn.zm).

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020 zakłada kontynuację zadań realizowanych przez Gminę Sławno w latach 2012-2014 w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Program przedstawia katalog zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących.

Jego głównym celem jest stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy, angażuje wiele służb, instytucji, organizacji do odpowiedzialności za ich realizację.

Wobec powyższego przyjęcie uchwały jest zasadne.